

Súd: Okresný súd Dolný Kubín
Spisová značka: 6Csp/43/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5717212766
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Veselá
ECLI: ECLI:SK:OSDK:2020:5717212766.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dolný Kubín, sudkyňou JUDr. Janou Veselou v spore žalobcu: B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B.XXX/X, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom 832 37 Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom 040 01 Košice, Bočná 10, IČO: 36 863 017, o určení, že zmluvná pokuta je neplatná, takto

rozhodol:

I. Súd v y s l o v u j e, že zmluvná podmienka obsiahnutá v prvej vete odseku 1 článku II. Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi stranami sporu dňa 22.10.2014 v spojení s časťou 4 Spotrebné úvery na Čokoľvek Sadzobníka žalobcu, časť A Fyzické osoby nepodnikatelia, účinného od 1.1.2017, podľa ktorej je žalobca oprávnený účtovať poplatok za upomienku (zmluvnú pokutu za omeškanie) vo výške 8,- eur je neprijateľná a neplatná.

II. Žalobca má voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1/ Žalobou, doručenou Okresnému súdu Martin dňa 27.12.2017, sa žalobca vo veci samej domáhal, aby súd určil, že zmluvná pokuta 8,- eur pri omeškaní so splácaním úveru číslo XXXXXXXXXXXX . uzavretým medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom je neplatná. Veci bola pridelená spisová značka 5Csp/277/2017.

2/ Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa 22.10.2014 bola uzatvorená zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX medzi ním ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom. Niet pochybností, že sa jedná o spotrebiteľský zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným. Zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX je spotrebiteľská. Žalobca ako spotrebiteľ sa dostal do omeškania len jeden mesiac s mesačnou splátkou ohľadom zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014, v mesiaci október 2017. Do omeškania sa žalobca ako spotrebiteľ dostal, pretože jeho príjem v tom mesiaci nepostačoval na pokrytie všetkých výdavkov. Dňa 10.11.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8,- eur a 11.12.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8,- eur, potom ako žalobca vložil eurá na svoj účet v O.. Žalobca je v omeškaní s mesačnou splátkou len 1 mesiac. Akékoľvek dojednanie o zmluvnej pokute musí byť individuálne dojednané na osobitnej listine, avšak táto listina musí byť obojstranne podpísaná účastníkmi zmluvného vzťahu (vôľa obidvoch účastníkov zmluvného vzťahu) a v tomto prípade žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom (O.). Základom pre uplatnenie akejkoľvek zmluvnej pokuty môže byť len dohoda zmluvných strán, nie jej jednostranné nanútenie jednou z nich (iba individuálne dojednanie je platné). Dojednanie o zmluvnej pokute musí reprezentovať vôľu oboch účastníkov, aby mohlo byť platné. Zmluvná pokuta 8,- eur pri omeškaní sa s mesačnou splátkou je neprijateľná zmluvná podmienka a preto neplatná. V danom prípade sa jedná o neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Keď je právny úkon neplatný, tak

z neplatného právneho úkonu neplynú žiadne ďalšie právne úkony. Dojednanie o zmluvnej pokute 8,- eur pri omeškaní sa v zmluve č. XXXXXXXXXXXX. vôbec nenachádza a nenachádza sa ani na žiadnej osobitnej listine obojstranne podpísanej žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom. Keďže z neplatného právneho úkonu nemôžu plynúť žiadne ďalšie účinky, je tu naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Je neprípustné aby žalovaný používal zmluvnú podmienku ako neplatný právny úkon - neplatne dojednanú a to tak, že si bude účtovať zmluvnú pokutu 8,- eur pri omeškaní so splácaním úveru. Spôsobuje to poškodzovanie žalobcu ako spotrebiteľa. Je neprípustné používať neprijateľnú zmluvnú podmienku - neplatný právny úkon zo strany žalovaného ako veriteľa, preto žalobca ako spotrebiteľ a R. podal žalobu - existuje naliehavý právny záujem. Je tu nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Keď žalobca vložil eurá na svoj účet v O., tak žalovaný si z vloženej sumy siahne 8,- eur a žalobca sa automaticky dostáva do omeškania s mesačnou splátkou, pretože do mesačnej splátky už bude chýbať 8,- eur. Žalobca sa takto dostáva do dlhovej pasce. Skutočne je žalobca v omeškaní s mesačnou splátkou len jeden mesiac. Žalovaný si uplatňuje zmluvnú pokutu 8,- eur, na ktorú nemá právny nárok, ibaže by bolo dojednanie o zmluvnej pokute platne dojednané, a to individuálne na osobitnej listine a obojstranne podpísané. Konanie žalovaného poškodzuje a znevýhodňuje žalobcu. Žalovaný sa dopúšťa nekalej obchodnej praktiky. V utorok dňa 19.12.2017 žalobcovi z telefónneho čísla XXXXXXXXXXXX volala pracovníčka z oddelenia omeškaných platieb zo O. o 10.12 hod. Hovor trval 15 minút aj 12 sekúnd. Ak bude potrebné súd si môže audio nahrávku vyžiadať od O.. Zamestnankyňa O. okrem iného povedala, že po deväťdesiatom dni omeškania môžu zosplatiť celý úver a že pokuta 8,- eur spôsobuje omeškanie viac ako jeden mesiac. Žalobca opakuje, že je v omeškaní s mesačnou splátkou len jeden mesiac. Zosplatením celého úveru bude ohrozený nielen žalobca, ale aj jeho rodina (manželka, 9 ročný syn a jeho matka, bývajú spoločne v družstevnom byte). Žalovaný prostredníctvom dražobných spoločností kradne občanom SR domy, byty a to nezákonnými dražbami. Zosplatenie celého úveru by v tomto prípade bolo aj tak neplatným právnym úkonom podľa § 39 OZ. Predmetná zmluva má ďalšie vady, ktoré budú predmetom inej žaloby (svojvoľné navyšovanie mesačnej splátky zo strany žalovaného). Podľa zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 bola vôľa žalobcu uzatvoriť zmluvný vzťah, tak ako je uvedené v danej zmluve, aj keď zmluvné dojednania neboli dojednané individuálne a žalobca musel súhlasiť so zmluvou ako s jedným celkom, aj s neprijateľnými zmluvnými podmienkami, inak by nedostal úver. Pôvodné zmluvné dojednania, ktoré sú obojstranne podpísané sú už neplatné. Ohľadom novej - vyššej mesačnej splátky neexistuje zmluva a dôsledkom vyššej mesačnej splátky je iná - vyššia aj celková suma na zaplatenie a je iná - vyššia aj RPMN, aj ročná úroková sadzba. Chýba vôľa žalobcu ako spotrebiteľa a súhlas žalobcu ako spotrebiteľa ohľadom zmenených zmluvných dojednaní - nekalá obchodná praktika zo strany žalovaného čo sa týka uzatvárania zmlúv s klientmi. Žalobca poukázal na nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 3512/11 z 11.11.2013, rozsudok OS Banská Bystrica sp. zn. 13C/229/2014 zo dňa 23.04.2015, ktorý potvrdil Krajský súd Banská Bystrica rozhodnutím sp. zn. 13Co/734/2015 zo dňa 28.12.2016, rozsudok KS Nitra sp. zn. 6Co/172/2013 zo dňa 30.04.2014, rozsudok OS Michalovce sp. zn. 24Csp/145/2016 zo dňa 13.03.2017, rozsudok NS SR 4MCdo 17/2014, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3MCdo/12/2014 a uznesenie ÚS SR sp. zn. ÚS 402/2013 - 10 zo dňa 19.06.2013. Ďalej žalobca v žalobe uviedol, že predmetná zmluva o splátkovom úvere bola uzatvorená dňa 22.10.2014, pričom právne predpisy o spotrebiteľských zmluvách sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred 01.05.2014. Žalobca v žalobe citoval ustanovenia § 52 ods. 1 až 4 OZ, § 53 ods. 1 a 2 OZ a § 54 ods. 1 a 2 OZ.

3/ Žalobca k žalobe pripojil zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014, štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.10.2014, informáciu o RPMN zo dňa 22.10.2014, obraty na jeho účte za obdobie od 25.8.2017 do 25.12.2017, upomienky zo dňa 09.11.2017 a 10.12.2017, upozornenia na omeškanie zo dňa 30.10.2017 a 03.12.2017, listy žalovaného zo dňa 01.11.2017 a 01.12.2017 a oznámenie o zmene splátkového plánu zo dňa 16.04.2015 (č.l. 9 -28 spisu).

4/ Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 28.02.2018, v ktorom uviedol, že v danej veci je na Okresnom súde v Martine vedené konanie pod spisovou značkou 7C/137/2016, predmetom ktorého je návrh žalobcu o určenie úveru č. úverovej zmluvy XXXXXXXXXXXX (ďalej „úverová zmluva“) ako bezúročného a bez poplatkov. V rámci tohto konania sa posudzuje platnosť všetkých podmienok, ktoré žalobca rozporuje aj v tomto novom konaní, t.j. posudzuje sa platnosť dojednania zmluvnej pokuty a taktiež platnosť iných dojednaných podmienok v rámci úverovej zmluvy. V danej veci vydal Okresný súd Martin rozhodnutie zo dňa 31.05.2017, ktorým návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol. Žalobca podal voči tomuto rozsudku odvolanie, ku ktorému sa vyjadrila aj O. Odvolací súd zatiaľ v danej veci nerozhodol. Z uvedeného dôvodu, že v danej veci už konanie prebiehalo, sa preto na toto

konanie vzťahuje § 159 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého začatie konania bráni tomu, aby o tomto istom spore prebiehalo na súde iné konania. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr. Žalobca svoj návrh na vydanie neodkladného opatrenia a návrh o neplatnosť právneho úkonu veci samej odôvodňuje tým, že „žalobca sa dostal do omeškania len jeden mesiac s mesačnou splátkou ohľadom zmluvy o splátkovom úvere v mesiaci október 2017. Do omeškania sa žalobca dostal, pretože jeho príjem v tomto mesiaci nepostačoval na pokrytie všetkých výdavkov. Dňa 10.11.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8,- eur a 11.12.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8,- eur, potom ako žalobca vložil eurá na svoj účet v O.“ Ďalej tvrdí, že akékoľvek dojednanie o zmluvnej pokute musí byť individuálne dojednané na osobitnej listine, avšak táto listina musí byť obojstranne podpísaná účastníkmi zmluvného vzťahu (vôľa obidvoch účastníkov zmluvného vzťahu), a v tomto prípade žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom (O.). Vo zvyšku podania žalobca uvádza len judikatúru, ktorá má toto tvrdenie žalobcu podporiť. O. týmto poukazuje na ustanovenie článku II bod 1 úverovej zmluvy, kde bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté, že poplatok za upomienku je vo výške 25,- eur za každú vystavenú upomienku. Ide teda o ustanovenie, ktoré bolo riadne dohodnuté v úverovej zmluve, je obsiahnuté priamo v tele, t.j. v listine samostatnej úverovej zmluvy. T.j. nejde o prekvapujúce ustanovenie, s ktorým by dlžník nebol počas kontraktovania oboznámený. Úverovú zmluvu dlžník riadne podpísal a vyhlásil, že s jednotlivými ustanoveniami úverovej zmluvy sa riadne oboznámil. Z uvedeného vyplýva, že sa jedná o ustanovenie, ktoré bolo medzi zmluvnými stranami priamo dohodnuté, t.j. judikatúra, ktorú vo svojom podaní uvádza žalobca vecne vôbec nerieši obdobné prípady. O. voči žalobcovi uplatnila odplatu za omeškanie niekoľko krát a to: 13.09.2015 vo výške 25,- eur, 10.11.2017 vo výške 8,- eur, 11.12.2017 vo výške 8,- eur a 10.01.2018 vo výške 8,- eur. V tejto súvislosti O. poukazuje na fakt, že O. na základe obchodného rozhodnutia znížila s účinnosťou odo dňa 01.01.2017 poplatok za upomienku z pôvodných 25,- eur na 8,- eur. Voči žalobcovi sa uvedená zmena prejavila tak, že O. si voči nemu neuplatňuje poplatok za omeškanie v plnom rozsahu tak, ako bol dohodnutý, t.j. neuplatňuje si poplatok vo výške 25,- eur, ale poplatok vo výške 8,- eur. Uvedená zmena, ktorá spočíva v tom, že O. si neuplatňuje celý nárok však neznamená zánik tohto práva. Z uvedeného dôvodu, podľa žalovaného pôvodná dohoda obsiahnutá v úverovej zmluve zostáva v plnom rozsahu zachovaná a uplatnenie poplatku za omeškanie, vzhľadom k tomu, že tento bol uplatnený iba vtedy, keď žalobca v omeškaní bol, O. realizovala úplne v súlade s dohodou obsiahnutou v úverovej zmluve. Žalovaný tiež v celom rozsahu popiera tvrdenie žalobcu, že opodstatnenosť neodkladného opatrenia odôvodňuje tým, že uplatňovaním poplatku za omeškanie spôsobuje, že žalobca sa dostáva do omeškania so splácaním istiny a riadnych úrokov na úvere, resp. do omeškania so splátkou úveru. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na dohodnuté poradie splácania dlžnej pohľadávky, t.j. na ustanovenie bodu 5.4 a 5.5. Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery O. (ďalej len „POP“) ktoré v zmysle bodu 10.4 zrušili a v plnom rozsahu nahradili Obchodné podmienky O. pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom a MIKRO podnikateľom vydané Bankou s účinnosťou od 01.07.2007 v časti, ktoré upravovali poskytnutie Splátkového úveru pre klienta fyzickú osobu nepodnikateľa. Podľa ust. bodu 5.4. a 5.5. POP ak to právny predpis nezakazuje, splátka sa použije na úhradu jednotlivých záväzkov dlžníka v poradí: a) úroky z najskôr splatnej splátky, b) istina z najskôr splatnej splátky, c) úroky z nasledujúcej splatnej splátky, d) istina z nasledujúcej splatnej splátky, a po ich úplnej úhrade poplatky od najskôr splatného. V prípade, že banka vykoná zúčtovanie úrokov z omeškania sa pred poplatkami uhradia úroky z omeškania. Z uvedeného vyplýva, že poplatok za upomienku O. inkasuje z prijatej splátky klienta až vtedy, ak má klient uhradenú celú dlžnú sumu istiny, riadnych úrokov a aj úrokov z omeškania. T.j. vyúčtovanie poplatku za upomienku nespôsobuje to, že klient sa dostáva do omeškania s platbou istiny a úrokov. Uvedené preukazuje aj priložený výpis z úveru. Tvrdenie, že O. si z poukázanej splátky uhradí vždy najskôr zmluvnú pokutu, a potom je žalobca v omeškaní so splatením istiny a úroku nie je pravdivé. Samozrejme však, pokiaľ žalobca neuhradí celú dlžnú sumu, t.j. vrátane poplatku za upomienku, O. eviduje splatný poplatok ako dlžnú, neuhradenú sumu, s ktorou je žalobca v omeškaní. O. má za to, že uplatňovanie poplatku za upomienku bolo so žalovaným riadne dohodnuté, pričom tým, že O. si voči žalobcovi uplatňuje svoj nárok iba v časti, právo na poplatok za upomienku rozhodne nezaniklo. Vzhľadom k tomu, že poplatok za upomienku O. voči klientovi zúčtuje až v momente, kedy klient uhradí všetky svoje dlžné sumy na istine a úrokoch, uplatňovaním poplatku za upomienku nehrozí klientovi dôvodná hrozba.

5/ Žalovaný k vyjadreniu pripojil produktové obchodné podmienky pre hypotekárne a splátkové úvery O. účinné od 01.01.2017, sadzobník časť A (fyzické osoby nepodnikatelia účinný od 01.01.2017), výpis z úveru č. XXXXXXXXXXXX (č.l. 49-74 spisu).

6/ V priebehu konania žalobca Okresnému súdu Martin doručil závery Komisie MS SR na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík zo dňa 13.12.2017 (č.l. 100-120 spisu).

7/ Uznesením Krajského súdu v Žiline č.k. 8NcC/7/2019-193 zo dňa 24.09.2019 bol spor vedený u Okresného súdu Martin pod sp. zn. 5Csp/277/2017 prikázaný na prejednanie a rozhodnutie tunajšiemu súdu a veci bola pridelená spisová značka 6Csp/43/2019 (č.l. 193 spisu).

8/ Vec bola tunajšiemu súdu prikázaná v štádiu po právoplatnom rozhodnutí o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré podal spolu so žalobou a po nariadení prvého pojednávania, ktoré bolo odročené bez prejednania veci a na neurčito. V nadväznosti na uvedené, po doručení daného spisu, tunajší súd vo veci nariadil pojednávanie.

9/ Na pojednávanie súd predvolal obe strany sporu. Na žiadosť súdu žalovaný do spisu predložil svoje Všeobecné obchodné podmienky účinné od 01.08.2012 (č.l. 223-244 spisu), Obchodné podmienky O. pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinné od 01.07.2007 (č.l. 245-256 spisu) a Sadzobník poplatkov a náhrad O. Časť A) Pre obyvateľstvo účinný od 01.09.2014 (č.l. 257-277 spisu).

10/ Súd listiny uvedené v predchádzajúcom odseku zabezpečil bez toho, aby to navrhla niektorá zo strán sporu, a to z dôvodu, že to bolo pre rozhodnutie vo veci potrebné, pričom postupoval podľa ust. § 295 CSP, podľa ktorého „súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz“.

11/ Pre rozhodnutie vo veci boli tieto dôkazy potrebné z toho dôvodu, že išlo o listiny tvoriace súčasť predmetnej zmluvy o splátkovom úvere (Čl. III odsek 3 prvá a druhá veta tejto zmluvy). Túto zmluvu súd musel totiž preskúmať ako celok, nakoľko predmet konania vyplýval z tejto zmluvy (vrátane jej súčastí). Ustanovenie § 295 CSP súd pritom aplikoval s ohľadom na skutočnosť, že daný spor má povahu individuálneho spotrebiteľského sporu (§ 290 CSP), keďže ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretá medzi stranami sporu dňa 22.10.2014 je zmluvou spotrebiteľskou, nakoľko ide o zmluvu, ktorej predmetom je poskytnutie spotrebiteľského úveru, ako to vyplýva z druhu poskytnutého úveru uvedeného v základných podmienkach zmluvy „spotrebný úver na čokoľvek“ (č.l. 9 spisu), ako aj zo štandardných európskych informácií o spotrebiteľskom úvere na č.l. 16 spisu.

12/ Nariadeného pojednávania sa zúčastnili obe strany sporu (žalovaný v zastúpení právny zástupcom). Oproti žalobe žalobca na pojednávaní doplnil, že v petite sa nepíše o neplatnosti poplatku 25,- eur za každú jednu vystavenú upomienku, ale je to neprijateľná zmluvná podmienka, keď 25,- eur je paušál, ale v skutočnosti to musia byť skutočne vynaložené náklady a nie paušál. Upomienka to je jeden vytlačený list, čo je pár centov. Poplatok za upomienku nebol individuálne vyjednaný, pretože on musel podpísať celú zmluvu jedným podpisom. Na konci roka 2017 nezaplatil splátku a zistil, že mu bolo strhnuté 8,- eur zmluvná pokuta, ktorú si však so žalovaným nedojednávajú. 25,- eur bol poplatok za upomienku a oni mu strhli 8,- eur zmluvnú pokutu, čo nie je žiadny znížený poplatok za upomienku, ale je to zmluvná pokuta, čo sú dve veci. Poplatok za upomienku je vtedy, keď mu pošlú list a zmluvná pokuta 8,- eur je zmluvná pokuta, ktorá musí byť písomne dojednaná, pričom on žiadne dojednanie o zmluvnej pokute vo výške 8,- eur nemá. V ust. § 53 ods. 4 OZ je uvedené, že je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá bez dôvodu dohodnutého v zmluve umožňuje meniť výšku poplatku za upomienky alebo zmeniť poplatky za upomienky na zmluvnú pokutu. Taktiež žalobca uviedol, že popri zmluve, štandardných európskych informáciách a RPMN mu domov neboli dané žiadne dokumenty, teda VOP, OP, ani sadzobník, s ktorými nebol oboznámený a nemajú písomnú formu, nepodpísal ich a preto nie sú pre neho záväzné a už vôbec pre neho nie sú záväzné obchodné podmienky účinné od 01.01.2017. Pokiaľ ide o žalobu, táto je prípustná podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.

13/ Právny zástupca žalovaného na pojednávaní zotrval na námietke, že je tu daný neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky v podobe existencie prekážky litispendencie, nakoľko na Okresnom súde Martin prebieha konanie o určenie bezúročnosti a „bez poplatkovosti“ daného úveru žalobcu (konanie sp. zn. 7C/137/2016), pričom súd danú podmienku podrobil súdnemu prieskumu. Zástupca

žalovaného ďalej poukázal na to, že z porovnania Sadzobníkov O. účinných v čase uzavretia zmluvy a účinných, či už v roku 2017 alebo aj v súčasnosti, vyplýva, že poplatok za upomienku bol vždy bankou charakterizovaný ako zmluvná pokuta za omeškanie, čo znamená, že žalobca sa domáha prieskumu jednej a tej istej zmluvnej podmienky. Žalovaný nikdy tieto neuplatňoval popri sebe a nerozlišoval medzi právnou podstatou tohto inštitútu. Príslušné plnenie sa ma posudzovať materiálne podľa obsahu, pričom v tomto prípade to bolo vždy jedno a to isté bez ohľadu na to, či to bolo označené ako poplatok za upomienku alebo zmluvná pokuta. Okrem existencie prekážky litispendencie, právny zástupca žalovaného na pojednávaní namietol, že žalobný návrh, napriek tomu, že ho formuloval A., je materiálne nevykonateľný. Ak sa totiž domáha určenia neprijateľnosti určitej zmluvnej podmienky, tak jeho žalobný návrh zlyháva v kontexte § 298 ods. 1 CSP, podľa ktorého sa v takomto prípade musí uviesť presné znenie zmluvnej podmienky tak, ako je dojednané v zmluve, pričom v zmluve sa také dojednanie aké uvádza žalobca nenachádza. Ak žalobca tvrdí, že má byť neplatná dohoda o zmluvnej pokute, tak v tomto prípade sa jedná o čiastočnú neplatnosť právneho úkonu, ktorá musí byť náležite špecifikovaná svojím umiestnením v zmluve. V danom prípade žaloba namieta, že žalovaný si vymyslel zmluvnú pokutu, čo znamená, že nehovorí o právnom úkone, vo vzťahu ku ktorému by bolo možné posudzovať, či bola alebo nebola dodržaná jeho forma. Žalovaný posudzuje plnenie vo výške 8,- eur ako časť nároku vyplývajúcu z výslovnej úpravy čl. 2 ods. 1 zmluvy, pretože nikto nemôže žalovaného nútiť, aby ho uplatňoval v celej výške. Sumu 8,- eur ako zmluvnú pokutu si žalovaný účtoval v spojení so Sadzobníkom, a to z roku 2014. Právny zástupca žalovaného ešte poukázal na to, že predmetom sporu nie je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale žalobca hovorí o tom, že spochybňuje zmluvnú pokutu, dohodu o nej. Ak je predmetom sporu určenie neplatnosti právneho úkonu, tak by malo byť uvedené o aký právny úkon ide, kedy vznikol a akým spôsobom sa prejavuje navonok.

14/ Predmetné pojednávanie súd odročil, nakoľko žalovaná strana uviedla, že má návrhy na ďalšie dokazovanie, ktoré nevie momentálne označiť a ktorými by prípadne preukázala, že poplatok za upomienku bol vždy voči druhej strane kvalifikovaný ako zmluvná pokuta a nie ako iné plnenie.

15/ Pred pojednávaním bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu zo dňa 25.11.2019, v ktorom žalobca, nad rámec svojich doterajších vyjadrení uviedol, že zmluvná pokuta 8,- eur je jednostranný právny úkon zo strany žalovaného, jednostranne nanútená zo strany žalovaného a preto je zmluvná pokuta ako jednostranný právny úkon neplatná. Podľa rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 7C/137/2016 zo dňa 21.2.2019 jasne vyplýva, že poplatok za upomienku 25,- eur je neprijateľná zmluvná podmienka, pretože suma za upomienku je prehnane vysoká a niekoľkonásobne prevyšuje reálne náklady. Rozsudok je priložený k vyjadreniu a týka sa predmetnej zmluvy. Z neprijateľnej zmluvnej podmienky, v danom prípade poplatok za upomienku 25,- eur, nemôžu plynúť ďalšie akékoľvek právne úkony (platné úkony). Pri podpise predmetnej zmluvy nebol žalobca oboznámený so všeobecnými obchodnými podmienkami banky, ani mu neboli k dispozícii žiadne všeobecné obchodné podmienky. Pri podpise predmetnej zmluvy nebol žalobca oboznámený so sadzobníkom poplatkov, ani mu nebol k dispozícii žiadny sadzobník poplatkov. Je neprípustné, aby sa žalobca oboznámil so všeobecnými obchodnými podmienkami a sadzobníkom poplatkov až po podanej žalobe zo strany žalobcu (aj to až s platnosťou od 1.1.2017). Akékoľvek dojednania o zmluvnej pokute musia byť dojednané priamo v spotrebiteľskej zmluve a nie vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré nie sú pre žalobcu v danom prípade nezáväzná, pretože nie sú podpísané. To, že dojednanie o poplatku za upomienku 25,- Eur je neprijateľná zmluvná podmienka, s odôvodnením, prečo osvedčuje aj dokument z Ministerstva spravodlivosti SR, ktorý sa nachádza v spise a taktiež rozsudok Krajského súdu Trnava č.k. 24Co/587/2015 zo dňa 18.5.2016, z ktorého jasne vyplýva, že poplatok za upomienku 25,- Eur je neprijateľná zmluvná podmienka. Ak sa čokoľvek píše vo všeobecných obchodných podmienkach a v sadzobníku poplatkov banky ohľadom poplatkov a pokút, to nie je pre žalobcu záväzná, pretože všeobecné obchodné podmienky nie sú žalobcom ako spotrebiteľom podpísané a taktiež ani sadzobník poplatkov. Dojednanie o zmluvnej pokute 8,- eur je neplatné, pretože nebolo dojednané písomne a taktiež nebola nikde uvedená výška zmluvnej pokuty 8,- eur podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca sa o zmluvnej pokute 8,- eur dozvedel až potom ako zameškal so splácaním úveru koncom roka 2017. K naliehavému právnomu záujmu: Žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto

žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. V závere svojho vyjadrenie žalobca navrhol, aby súd vydal nasledovný rozsudok: Súd určuje, že jednostranný právny úkon zo strany banky ako veriteľa nanútený žalobcovi ako spotrebiteľovi - zmluvná pokuta 8,- eur je neplatná.

16/ Taktiež žalovaný, prostredníctvom svojho zástupcu súdu doručil vyjadrenie zo dňa 05.12.2019, v ktorom nad rámec svojich doterajších vyjadrení uviedol, že žalobný návrh žalobca, ktorým sa domáha určenia, že zmluvná pokuta 8,- eur pri omeškaní so splácaním úveru číslo XXXXXXXXXXXX uzavretým medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom je neplatná je pre konajúci súd záväzný (§ 216 ods. 1 CSP). Takisto predbežné závery vyslovené súdom na pojednávaní dňa 19.11.2019 podľa presvedčenia žalovaného nemôžu obstať ani z procesného, ani z hmotno-právneho hľadiska. V procesnej rovine je rozhodujúce, že im nezodpovedá žalobná požiadavka, ani vonkoncom žiadne tvrdenie strán sporu. Právny zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 19.11.2019, na otázku súdu, na základe čoho účtoval žalovaný voči žalobcovi sumu 8,- eur, uviedol, že „na základe článku 2 ods. 1 zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014 v spojení so sadzobníkom, ktorý bol súčasťou uzavretej zmluvy, t. j. [sadzobník] z roku 2014, a z ktorej [zmluvnej pokuty] sa [banka] potom neskôr rozhodla uplatňovať len časť vo výške 8,- EUR, čo je aj premietnuté do všetkých sadzobníkov, ktoré sa uplatňovali od [v zápisnici je nesprávne uvedené „do“] roku 2017, aj v súčasnosti.“ V danom ohľade sú tvrdenia žalovaného konzistentné od samotného začiatku sporu; už vo vyjadrení zo dňa 28.02.2018 žalovaný výslovne uviedol že v ustanovení článku II bod 1 úverovej zmluvy bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté, že poplatok za upomienku je vo výške 25,- eur za každú vystavenú upomienku. Ide teda o ustanovenie, ktoré bolo riadne dohodnuté v úverovej zmluve, je obsiahnuté priamo v tele, t. j. v listine samotnej úverovej zmluvy. T.j. nejde o prekvapujúce ustanovenie, s ktorým by dlžník nebol počas kontraktovania oboznámený. Úverovú zmluvu dlžník riadne podpísal a vyhlásil, že s jednotlivými ustanoveniami úverovej zmluvy sa riadne oboznámil. O. na základe obchodného rozhodnutia znížila s účinnosťou odo dňa 1.1.2017 poplatok za upomienku z pôvodných 25,- eur, čo sa voči žalobcovi prejavilo tak, že O. si voči nemu neuplatňuje poplatok za omeškanie v plnom rozsahu tak, ako bol dohodnutý, t. j. neuplatňuje si poplatok vo výške 25,- eur, ale poplatok iba vo výške 8,- eur. Uvedená zmena, ktorá spočíva v tom, že O. si neuplatňuje celý nárok však neznamená zánik tohto práva. Pôvodná dohoda obsiahnutá v úverovej zmluve tak zostáva v plnom rozsahu zachovaná. Uplatnenie poplatku za omeškanie, vzhľadom k tomu, že tento bol uplatnený iba vtedy, keď žalobca v omeškaní bol, O. realizovala úplne v súlade s dohodou obsiahnutou v úverovej zmluve. Odhliadnúc od toho, že žalobca tieto tvrdenia nijako procesne relevantne nepoprel, ani jeho vlastné skutkové tvrdenia nezodpovedajú predbežným záverom súdu. Žalobca totiž netvrdí, že medzi ním a žalovaným existuje akákoľvek dohoda o zmluvnej pokute; právne naopak, podstata jeho argumentácie tkvie v domnienke, že sankcia vo výške 8,- eur mu bola údajne „jednostranne nanútená“ (str. 2 žaloby zo dňa 27.12.2017). Je potom vylúčené, aby súd mohol procesne obhájitelným spôsobom dospieť k „zisteniu“, že žalovaný účtoval žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 8,- eur na základe akéhosi bližšie nešpecifikovaného právneho úkonu - o ktorom nie je zrejmé ani len to, kedy, medzi kým a ako mal vzniknúť - a to už z prostého dôvodu, že žiadna sporová strana existenciu takého úkonu ani len netvrdí. Všetky aspekty civilného sporového procesu sú prísne ovládané imperatívom legality (§ 215 ods. 1 a 2 CSP, § 132 ods. 2 CSP). V danom ohľade predchádza riadne splnenie povinnosti tvrdenia povinnosti dôkaznej - predmetom dokazovania sa môžu stať iba relevantne tvrdené skutočnosti. Má to nenahraditeľný význam predovšetkým pre vytvorenie plnohodnotnej príležitosti pre žalovaného, aby mohol rozvinúť procesnú obranu a realizovať tomu zodpovedajúce procesné oprávnenia. Žalovaný musí mať nevyhnutne a od začiatku sporu možnosť spoznať, čomu čelí, čo je predmetom a skutkovým základom sporu, a takúto vedomosť môže získať výlučne z riadne produkovaných skutkových tvrdení žalobcu. Mimoriadne výstižne túto základnú črtu kontradiktórneho konania zdôraznil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 246/2019 zo dňa 11.06.2019: „Sporové konanie je konaním kontradiktórnym, čo znamená, že tá strana sporu, ktorá z určitej skutočnosti vyvodzuje právne následky, musí tvrdiť skutočnosti a k tvrdeným skutočnostiam predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky, inak úspešnou byť nemôže.“ V tomto procesnoprávnom kontexte musí potom nevyhnutne platiť, že predmetom súdneho prieskumu sa nemôže stať právna skutočnosť, ktorej existenciu žiadna zo sporových strán netvrdí a nie je ani inak predmetom žiadneho z uplatnených prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany. Na tomto nič nemení ani prípadný spotrebiteľský charakter sporu (aj v takomto type sporu musí byť príslušná skutočnosť najprv tvrdená, a až následne sa jej určité aspekty môžu stať predmetom ex offio prieskumu). Z hmotnoprávneho hľadiska žalovaný predbežné závery súdu musí odmietnuť pre neprekonateľný rozpor s esenciálnymi postulátmi, na ktorých je vystavaný celý systém súkromného práva, a predovšetkým so zásadou autonómie vôle. Pri účtovaní sankcie

vo výške 8,- eur voči žalobcovi žalovaný postupoval výlučne na základe dojednania článku II bod 1 zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014, a v súlade s podmienkami, ktoré boli v spojitosti s ním formulované v Sadzobníku poplatkov a náhrad O.. účinnom od 01.01.2017, pričom je zrejmé, že išlo o dojednanie zmluvnej pokuty. Nič z uvedeného pritom neznamená, že by nebol možný súdny prieskum predmetného zmluvného dojednania (v jeho úplnosti). Rovnako tak žalobcovi nič nebráni, aby sa domáhal ochrany voči prípadnému konkrétnemu nároku, ktorý by žalovaný voči nemu na jeho základe uplatnil, napr. voči konkrétnemu nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorý by sa primárne posudzoval z hľadiska, či je vôbec po práve, či má akceptovateľný právny dôvod. Žalobca sa však žiadnej takejto ochrany nedomáha. Preto žalovaný opätovne vznáša námietku litispendencie, keďže v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7C/137/2016 je príslušná zmluvná podmienka (v celosti) predmetom súdneho prieskumu, ktorý efektívne vylučuje jej duplicitný prieskum v konaní neskoršom. Čo však žiaden súd rozhodne urobiť nemôže, je znegovať vôľu žalovaného a nahradiť ju svojou vrchnostenskou a autoritatívnou predstavou, že žalovaný pri účtovaní sankcie 8,- eur konal na základe akéhosi právneho úkonu úplne iného (akejsi novej dohody o zmluvnej pokute), pričom má ísť navyše o právny úkon, ktorý sa ani nikdy neuskutočnil a nie je o ňom nič známe. Žiaden súd nie je v demokratickom právnom štáte nadaný právomocou verejne mocensky rozhodovať, aká je skutočná vôľa právne konajúcej osoby, ak táto je spôsobilá (v právnom zmysle) obsah svojej vôle zreteľne vyjaviť. Išlo by o nepripustný zásah do základnej slobody každého subjektu slobodne sa rozhodovať a formovať svoju vôľu, keď by nebola posudzovaná pravá vôľa jednotlivca, ale akási jej vrchnostenská substitúcia. Tým nie je nijako dotknutá právomoc súdu poskytnúť ochranu subjektu inému, voči ktorému je takáto vôľa prejavovaná, pred konkrétnymi protiprávnymi dôsledkami z toho prípadne rezultujúcimi. Ústavný súd Slovenskej republiky to v náleze sp. zn. I. ÚS 223/2013 zo dňa 19.06.2013 rozvinul takto: „Ústavný súd si je vedomý správnosti v súdnej teórii a praxi zaužívanej zásady „iura novit curia“, podľa ktorej je to súd, ktorý je povolaný na to, aby právo interpretoval, a preto musí pri svojom rozhodovaní vždy vec právne zhodnotiť sám. Uvedenú zásadu však nie je možné extenzívnym spôsobom vykladať tak, že súd v jej duchu môže naoktrojovať (vnútiť) žalobcovi aj proti jeho výslovnej vôli jeho výklad hmotnoprávných ustanovení, podľa ktorých samotnú vec posúdi a tomuto prístupu aj podriadi súvisiacu procesnú situáciu.“ Namietaný prístup súdu neobstojí ani v konfrontácii s jednoznačnými požiadavkami ustanovenia § 41a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Táto reglementácia mimo akúkoľvek pochybnosť prikazuje rešpektovať skutočnú vôľu konajúcej osoby (t. j. priznať jej vôli účinky spojené s iným právnym úkonom, než bol navonok prejavovaný, iba ak je spoľahlivo zistené, že to zodpovedá jej vôli); a navyše by tento alternatívny právny úkon musel byť aj platný (t. j. nie je podľa tohto ustanovenia možné priznať prejavu vôle účinky iného právneho úkonu, ktorý by bol neplatný). A práve v takýchto neudržateľných mantineloch sa rozvíja žalobná argumentácia, keď na jednej strane popiera skutočnú vôľu žalovaného (konanie na základe konkrétneho zmluvného ustanovenia), a zároveň ju jednostranne nahrádza vôľou úplne inou a nezmyselnou, vôľou konať na základe vykonštruovaného, neexistujúceho právneho úkonu, ktorý hneď aj namieta ako úkon neplatný pre nedodržanie obligatórnej písomnej formy. Javí sa, že jednou z kľúčových meritorných otázok pre rozhodnutie v spore je, či možno dojednanie článku II bod 1, prvá veta, zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014 považovať za dohodu o zmluvnej pokute. Podľa ich presvedčenia vedie k takémuto záveru - ako jedinému možnému - zapojenie všetkých štandardných interpretačných metód, ktoré uznáva právny poriadok. Predovšetkým žalovaný nemôže súhlasiť s predbežným stanoviskom súdu, že ide o rozpor vôle a jej jazykového prejavu. Je totiž založený na izolovanom posudzovaní príslušného zmluvného ustanovenia, bez zreteľa na jeho zasadenie do celkového zmluvného rámca a obsah ďalších zmluvných ustanovení, ktoré naň nadväzujú a rozvíjajú ho, t. j. bez uplatnenia systematického výkladu. Ako vyplýva z ustanovenia článku III bod 3 zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014, jednou z jej súčasťou bol aj sadzobník poplatkov. V doterajšom priebehu žalovaný predložil ako listinný dôkazný prostriedok Sadzobník poplatkov a náhrad O. v znení účinnom odo dňa 01.09.2014, t. j. v čase uzavretia zmluvy o žalobcom. V jeho bode 8 písm. b) („Spotrebné úvery na Čokolvek“) je o. i. explicitne zahrnutá položka „Zmluvná pokuta za omeškanie (Poplatok za upomienku)“. Už z jej označenia je úplne zjavné, že žalovaný od počiatku úverového vzťahu definoval a ponímal poplatok za upomienku ako zmluvnú pokutu. Rovnaký záver vyplýva aj z ďalšieho zmluvného textu: „Zmluvnú pokutu je možné uplatniť, ak platba na účet/úver nie je vykonaná riadne a včas. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej v písomnom bezplatnom upozornení zaslanom klientovi“, z ktorého je zjavná sankčná povaha inštitútu i previazanosť s porušením konkrétnej povinnosti (s omeškaním dlžníka). Identickým spôsobom sa k poplatku za upomienku postavil aj Sadzobník poplatkov a náhrad O. v znení účinnom odo dňa 01.01.2017, do ktorého bolo iba pretavené vyššie popísané rozhodnutie O. o uplatňovaní predmetného poplatku už len v zníženej sadzbe 8,- eur, ktoré sa po uvedenom dni premietlo aj do individuálneho

vzťahu so žalobcom. O. teda nielen nikdy v praxi nepristupovala k dojednaniu poplatku za upomienku inak než k dohode o zmluvnej pokute, ale túto jeho právnu povahu žalovaný výslovne premietol aj do relevantnej zmluvnej dokumentácie. Podľa žalovaného súd - v rámci predbežného posúdenia - vyvodzuje neprímerane prísne a formalistické závery len zo samotného faktu, že v ustanovení článku II bod 1 zmluvy absentuje výslovná zmienka o zmluvnej pokute. Argumentum per analogiam, ak by bolo predmetom prieskumu napr. dojednanie o plnení označenom napr. ako „odplata za predmet prevodu“ v kúpnej zmluve, súd by ho nepochybne vyhodnotil ako dohodu o kúpnej cene aj napriek neprítomnosti takého výslovného označenia, a naopak, nedospel by k záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy pre absenciu podstatnej náležitosti. Prítom už zo znenia skúmaného zmluvného ustanovenia je zrejmý jeho sankčný charakter (upomienka), zodpovedajúci práve inštitútu zmluvnej pokuty. Keďže slovné spojenie „poplatok za upomienku“ nekorešponduje so žiadnym ustáleným legislatívnym termínom, je úplne očividné, že plní najmä úlohu zjednodušenia a sprehľadnenia zmluvného jazyka, a preto je pri jeho skúmaní potrebné prihliadať predovšetkým na jeho obsah. Súd by však v takom prípade nikdy nemal uprednostniť výklad, ktorý vedie k posudzovaniu prejavu vôle ako dohody o akomsi nepomenovanom plnení, ak je zároveň možné jeho podriadenie pod zákonom výslovne regulovaný a dovolený inštitút. K rovnakým záverom vedie aj aplikácia ďalšej interpretačnej metódy, založená na zohľadnení následného správania zmluvných strán (správania po uzavretí zmluvy). Ak by malo byť správne hodnotenie súdu, že dojednanie o poplatku za upomienku nie je dohodou o zmluvnej pokute, malo by mu logicky zodpovedať také následné počínanie žalovaného, ktorým by voči žalobcovi uplatňoval oba nároky (poplatok za upomienku aj zmluvnú pokutu). K tomu však nikdy nedošlo, ba práve naopak, vždy bol voči žalobcovi uplatnený iba nárok na zmluvnú pokutu, ako koniec koncov vyplýva z ním samotným predložených listinných dôkazných prostriedkov. Tento nárok bol prítom vždy vo výške zodpovedajúcej poplatku za upomienku (25,- eur od uzavretia zmluvy do 31.12.2016, 8,- eur odo dňa 01.01.2017), takže ich rozlišovanie je v tomto ohľade čisto formálne a úplne odtrhnuté od reálneho vývoja záväzkového vzťahu. Prítom aj samotný žalobca dal opakovane najavo svoje vnímanie dojednania o poplatku za upomienku ako zmluvnej pokuty, ako je zjavné z viacerých jeho podaní v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7C/137/2016. Týkalo sa to síce najmä obdobia od uzavretia zmluvy do 31.12.2016, keď výška pokuty (poplatku) dosahovala 25,-eur, ako však žalovaný už preukázal, sadzobníkom účinným od r. 2017, nebolo zavedené žiadne kvalitatívne nové plnenie (jeho popis bol rovnaký ako v sadzobníku účinnom v čase uzavretia zmluvy), iba došlo k zníženiu výšky pokuty na 8,- eur; zároveň prítom nedošlo k tomu, že by sa žalovaný predmetného nároku vzdal úplne. V prospech žalovaným presadzovaného výkladu dojednania článku II bod 1, prvá veta, zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014 napokon hovoria aj dva kľúčové princípy výkladu právnych úkonov - preferencia platnosti právneho úkonu a výklad v prospech spotrebiteľa. Text zmluvy je len prvotným priblížením sa k významu zmluvy, ktorý si chceli jej účastníci svojím konaním stanoviť..... Ak vôľa zmluvných strán smeruje k inému významu a ak sa podarí vôľu účastníkov procesom hodnotenia skutkových a právnych otázok ozrejmiť, má zhodná vôľa účastníkov zmluvy prednosť aj pred doslovným významom textu nimi formulovanej zmluvy. Vôľa je vnútorným stavom konajúcej osoby, ktorý nie je bezprostredne prístupný interpretovi právneho úkonu, a nie je interpretom tohto právneho úkonu poznateľný. Z vonkajších okolností spojených s podpisom a realizáciou zmluvného vzťahu preto treba hľadiť hlavne na vôľu, ako aj na okolnosti spojené s podpisom zmluvy a následné konanie účastníkov po podpise zmluvy. Porušenia ústavou zaručených základných práv sa teda orgán verejnej moci dopustí aj vtedy, ak formalistickým výkladom pod ústavného práva odoprie autonómnemu prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré zmluvné strany takým prejavom zamýšľali vyvolať vo svojej právnej sfére. Ďalším základným princípom výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou. Nie je teda ústavne konformná a v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcim z čl. 1 ústavy je taká prax, keď súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom neplatnosť zmluvy nezakladajúcim (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS242/07 zo dňa 03.07.2008). „Prehnané formalistické požiadavky všeobecného súdu na formuláciu predmetu zmluvy sú ústavne neakceptovateľné. Úloha všeobecného súdu pri hľadaní riešenia súdnej právnej veci a interpretácii relevantných právnych úkonov totiž nespočíva vo „vyhľadávaní“ dôvodov neurčitosti predmetu zmluvy (prípadne iných dôvodov jeho neplatnosti), ale v poskytnutí súdnej ochrany účastníkom občianskeho súdneho konania. Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.

ÚS 640/2014 zo dňa 01.04.2015). Dotknuté zmluvné ustanovenie dostatočne vyjadruje výšku sankcie i jej previazanie na protiprávne konanie dlžníka (omeškanie). Je zároveň obsiahnuté v tele zmluvy, vyjadrené rovnakým písmom ako jej ostatný obsah a kryté podpismi oboch zmluvných strán. Nie je porušením žiadnej povinnosti veriteľa, ak je bližšia konkretizácia zmluvnej úpravy a riešenie niektorých súvisiacich otázok vyhradené inému zmluvnému dokumentu, v tomto prípade sadzobníku (v tomto duchu sa zreteľne vyslovil najmä Súdny dvor Európskej únie v rozsudku zo dňa 09.11.2016, C-42/15 - N..). Ešte výraznejšie však príslušný záver vyplynie zo zapojenia výkladu v prospech spotrebiteľa, ako ho normuje ustanovenie § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší) a ako je uplatňovaný v rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít [napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo446/2013 zo dňa 09.10.2014, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2015 pod č. R 6/2015: „Sama skutočnosť, že sa v spotrebiteľskej zmluve vyskytne ustanovenie, ktoré pripúšťa dva možné výklady (jeden v prospech dodávateľa, druhý v prospech spotrebiteľa), nemusí v každom prípade zakladať neplatnosť tohto ustanovenia - so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu môže byť „sankciou“ za takú neurčitosť obsahu spotrebiteľskej zmluvy uplatnenie výkladu, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Vo vzťahu k jednému z do úvahy prichádzajúcich výkladov, že ustanovenie článku II bod 1, prvá veta, zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014 neobsahuje dohodu o zmluvnej pokute, by to znamenalo, že by išlo o cenové dojednanie, ktorého prieskum je vylúčený v zmysle ustanovení § 53 ods. 1, druhá veta, Občianskeho zákonníka a čl. 4 ods. 2 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“ Naopak výklad, že ide o dojednanie zmluvnej pokuty, je pre spotrebiteľa omnoho výhodnejší. Predovšetkým v takej eventualite podlieha prieskumu dodržania zákonných limitov podľa § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka a nadväzujúcich ustanovení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. Takisto je možná súdna korekcia prostredníctvom tzv. moderačného oprávnenia podľa § 545a Občianskeho zákonníka. Zo všetkých týchto hľadísk považuje žalovaný preto výklad zmluvnej úpravy ako dohody o zmluvnej pokute za jediný udržateľný a konformný s nárokmi kladenými na interpretáciu právnych úkonov, so všetkými z toho rezultujúcimi procesnými dôsledkami. Žalovaný popiera všetky skutkové a iné tvrdenia žalobcu. Žalovaný navrhuje, aby bolo konanie zastavené z dôvodu prekážky litispendencie, event. aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá, v oboch prípadoch spolu s uložením povinnosti žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

17/ Žalovaný k vyjadreniu pripojil výpisy z úveru za obdobie od 22.10.2014 do 31.12.2018, podanie žalobcu zo dňa 25.04.2016 označené ako doplnenie žaloby v spore vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7C/137/2016, podanie zo dňa 20.07.2016 označené ako vyjadrenie žalobcu v spore vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7C/137/2016 (č.l. 319-340 spisu)

18/ Na pojednávaní, na ktorom súd vyhlásil rozsudok žalobca o.i. poukázal na rozsudok KS Prešov č.k. 5Co/19/2019 zo dňa 25.4.2019, ku ktorému uviedol, že z neho jasne vyplýva, že poplatok za upomienku vo výške 25,- eur je neprijateľná zmluvná podmienka a sú dve možnosti, buď je to platné a keď KS potvrdil, že je to neplatné, tak z neplatného právneho úkonu neplynú žiadne ďalšie právne účinky platné, z nepráva nemôže vzniknúť právo ako je to v tomto prípade, takže keď je 25,- eur poplatok za upomienku neplatný a žalovaná strana uvádza, že v tých 25,-eur je zahrnutá aj 8,- eur zmluvná pokuta tak potom aj tá 8,-eur zmluvná pokuta musí byť neplatná. Rozsudok OS Martin 7C 137/2016- 426 zo dňa 21.02.2019 stále ešte nie je právoplatný, pričom neprijateľnosť zmluvnej podmienky o poplatku za upomienku vo výške 25,- eur OS Martin konštatoval v odôvodnení, hoci on žiadal, aby to bolo uvedené vo výroku rozsudku, ale sudca tak neurobil.

19/ Právny zástupca žalovaného na uvedenom pojednávaní potvrdil tvrdenie žalobcu, že rozsudok OS Martin č.k. 7C/137/2016 - 426 zo dňa 21.2.2019, ešte nie je právoplatný, pretože mu zatiaľ nebolo doručené rozhodnutie odvolacieho súdu. Ďalej poukázal na nález Ústavného súdu PL ÚS 11/2016 zo dňa 7.2.2018 a článok uverejnený v poslednom výtlačku časopisu Súkromné právo, ktorý sa týkal problematiky bagatelného cenzu v spotrebiteľských sporoch. Aj v tomto spore ochrana spotrebiteľa musí byť limitovaná jednak požiadavkou právnej istoty a ďalej nárokmi vyplývajúcimi z koncepcie spravodlivého súdneho procesu. V konkrétnosti to znamená, že napriek tomu, že žalobcom je spotrebiteľ, nie je možné, rezignovať jednak na základnú úlohu povinnosti tvrdenia zo strany žalobcu

a jednak na nikdy nespochybňované požiadavky týkajúce sa neodstrániteľných prekážok konania, procesnej prípustnosti a materiálnej vykonateľnosti žalobných návrhov. Tu treba poukázať najmä na ustanovenie článku 7 ods. 1 základných princípov CSP, z ktorého vyplýva, že predmet konania určujú strany sporu postupom, ktorý je ustanovený zákonom. Od žalobcu boli inkasované spochybnené plnenia na základe výslovného ustanovenia zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.10.2014, pričom komplexnej ochrany práv z tejto zmluvy vrátane príslušnej zmluvnej podmienky sa žalobca domáha v skôr začatom a stále prebiehajúcim spore na OS Martin pod sp. zn. 7C/137/2016. Z tohto paralelne prebiehajúceho konania je zrejmé, že žalobca sa jednak domáhal prieskumu príslušnej zmluvnej podmienky a rovnako tak, že tohto prieskumu sa mu aj dostalo a tým je naplnená prekážka litispendencie. A subsidiárne žalovaný namieta, že ak žalobca je presvedčený o tom, že plnil žalovanému čokoľvek bez právneho dôvodu, tomu by mal zodpovedať aj jeho žalobný návrh, ktorý by bol odôvodniteľný v mantineloch právnej úpravy bezdôvodného obohatenia, čo žalovaný uvádza výlučne hypoteticky, pretože podľa žalovaného k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu ani nedošlo. Žalobca sa však miesto toho sústavne domáha ochrany pred niečím čo už z povahy veci nemôže byť ani zmluvnou podmienkou ani právnym úkonom. A teda vôbec nie je možné o ňom usudzovať v intenciách prijateľnosti alebo platnosti. A je to navyše aj niečo čo sa nikdy nestalo. Právny zástupca žalovaného na pojednávaní predložil upomienku žalovaného určenú žalobcovi zo dňa 12.9.2015, ako aj upozornenie na omeškanie zo dňa 1.9.2015.

20/ Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie výlučne listinami, pričom išlo o listiny, ktoré predložili strany sporu a ktoré vyžiadal súd (viď odsek 9 tohto odôvodnenia).

21/ Na základe takto vykonaného dokazovania, vychádzajúc tiež z tvrdení, ktoré boli medzi stranami zhodné, súd zistil nasledovný skutkový stav.

22/ Dňa 22.10.2014 strany sporu uzavreli zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len ako „zmluva“), ktorej predmetom bolo poskytnutie spotrebného úveru na čokoľvek vo výške 13.000,- eur, ktorú sa žalobca ako dlžník zaviazal žalovanému ako banke vrátiť v 120 mesačných splátkach vo výške 179,29 eur, splatných vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca, počnúc od 15.12.2014 (zmluva na čl. 9-15 spisu). V čl. II danej zmluvy označenom ako „Poplatky“ je uvedené, že „poplatok za upomienku je vo výške 25,- eur za každú vystavenú upomienku. Dlžník je povinný banke platiť poplatok za poistenie úveru k úveru vo výške 6,06 eur, a to v pravidelných splátkach v periodicite a termíne splátok úveru. Poplatok za predčasné splatenie úveru a spôsob jeho určenia je uvedený v Sadzobníku. Poplatky uvedené v tomto článku sú platné ku dňu podpisu úverovej zmluvy, pričom akákoľvek ich zmena sa riadi úverovou zmluvou, úverovými podmienkami a VOP.“ V čl. III zmluvy označenom ako „Záverčné ustanovenia“, je v jeho odseku 3 uvedené, že „dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy, ktorými sú VOP, úverové podmienky, Sadzobník a podmienky určené zverejnením, za ktorých sa bankový produkt v zmysle úverovej zmluvy poskytuje, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať. Pre účely úverovej zmluvy sa VOP rozumuje Všeobecné obchodné podmienky vydané bankou s účinnosťou od 01.08.2002 a úverovými podmienkami Obchodné podmienky banky pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinné od 01.07.2007.“

23/ V obchodných podmienkach žalovaného pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinným v čase uzavretia danej zmluvy (účinné od 01.07.2007), konkrétne v časti B. čl. 8 odseku 8.4 písm. h) je uvedené, že ak dôjde k akémukoľvek prípadu porušenia, je banka oprávnená požadovať od dlžníka zaplatenie poplatku v zmysle Sadzobníka, a to za každý prípad porušenia aj opakovane (čl. 254 spisu).

24/ V Sadzobníku poplatkov a náhrad O. Časť A) pre obyvateľstvo účinnom od 01.09.2014, t.j. v čase uzavretia danej úverovej zmluvy, je v čl. I. odsek 8 písm. b) označenom ako Spotrebné úvery na Čokoľvek uvedené v tabuľke nadpísanej ako Poplatok/Typ úveru a následne v časti „Upomienky“ uvedené „zmluvná pokuta za omeškanie (poplatok za upomienku)** : 25,- eur. V poznámkach je pri značke ** uvedené: zmluvnú pokutu je možné uplatniť, ak platba na účet/úver nie je vykonaná riadne a včas. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej v písomnom bezplatnom upozornení zaslanom klientovi (čl. 268).

25/ V Sadzobníku poplatkov a náhrad O. Časť A) fyzické osoby nepodnikatelia účinnom od 01.01.2017 je v čl. 4 nad tabuľkou označenou ako Spotrebné úvery na Čokoľvek v tabuľke nadpísanej ako Poplatok uvedené „zmluvná pokuta za omeškanie (poplatok za upomienku): 8,- eur, pričom v čl. 9 Definície a

zásady stanovovania poplatkov pod písm. b) v ods. 6 je ďalej uvedené: Zmluvnú pokutu za omeškanie je možné uplatniť, ak platba na účet/úver nie je vykonaná riadne a včas. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie, ktorá je určená v písomnom bezplatnom upozornení zaslanom klientovi (č.l. 62 a 67 spisu).

26/ K čerpaniu celého úveru došlo dňa 23.10.2014 a žalobca následne riadne a včas platil splátky úveru, keď do omeškania so splácaním splátok sa dostal ohľadne splátok splatných po 15.04.2015. Dňa 13.09.2015 žalovaný žalobcovi vyúčtoval položku „Zmluvná pokuta za omeškanie 25,- eur“ (č.l. 321 spisu). Predtým, dňa 01.09.2015, žalovaný vyhotovil list označený ako „Upozornenie na omeškanie“, v ktorom žalobcu upozornil, že danom úvere eviduje omeškanie so splácaním a omeškanú sumu 179,81 eur je potrebné uhradiť do 09.09.2015. Následne, dňa 12.09.2015 žalovaný vyhotovil list označený ako „Upomienka“, v ktorom žalobcu upozornil, že k 12.09.2015 voči nemu eviduje na danom úvere omeškanie so splácaním sumy 179,81 eur, ktorú je treba bezodkladne uhradiť (č.l. 369,370 spisu).

27/ Dňa 30.10.2017, žalovaný vyhotovil list označený ako „Upozornenie na omeškanie“, v ktorom žalobcu upozornil, že na danom úvere eviduje omeškanie so splácaním a omeškanú sumu 179,88 eur je potrebné uhradiť najneskôr do 08.11.2017 s tým, že pokiaľ omeškaná suma nebude uhradená do 08.11.2017, banka je oprávnená uplatniť zmluvnú pokutu za toto omeškanie vo výške 8,- eur a zmluvná pokuta je splatná okamžite. Následne, dňa 09.11.2017 žalovaný vyhotovil list označený ako „Upomienka“, v ktorom žalobcu upozornil, že k 09.11.2017 voči nemu eviduje na danom úvere omeškanie so splácaním sumy 179,82 eur a preto uplatňuje zmluvnú pokutu vo výške 8,- eur, ktorá je okamžite splatná (č.l. 22, 25 spisu). Dňa 10.11.2017 bola na úverovom účte žalobcu vyúčtovaná zmluvná pokuta za omeškanie vo výške 8,- eur (č.l. 327 spisu).

28/ Dňa 03.12.2017, žalovaný vyhotovil list označený ako „Upozornenie na omeškanie“, v ktorom žalobcu upozornil, že na danom úvere eviduje omeškanie so splácaním a omeškanú sumu 190,29 eur je potrebné uhradiť najneskôr do 09.12.2017 s tým, že pokiaľ omeškaná suma nebude uhradená do 09.12.2017, banka je oprávnená uplatniť zmluvnú pokutu za toto omeškanie vo výške 8,- eur a zmluvná pokuta je splatná okamžite. Následne, dňa 10.12.2017 žalovaný vyhotovil list označený ako „Upomienka“, v ktorom žalobcu upozornil, že k 10.12.2017 voči nemu eviduje na danom úvere omeškanie so splácaním sumy 198,29 eur a preto uplatňuje zmluvnú pokutu vo výške 8,- eur, ktorá je okamžite splatná (č.l. 23, 24 spisu). Dňa 11.12.2017 bola na úverovom účte žalobcu vyúčtovaná zmluvná pokuta za omeškanie vo výške 8,- eur (č.l. 328 spisu).

29/ Zhrnúc právnu argumentáciu žalobcu takpovediac do jednej vety, žalobca nesúhlasil s tým, že žalovaný mu dňa 10.11.2017 a 11.12.2017 naučtoval ako debetnú položku 8,- eur s označením „zmluvná pokuta za omeškanie“, a to z dôvodu, že
a) sa na žiadnej zmluvnej pokute so žalovaným písomne nedohodol (napríklad vyjadrenia žalobcu uvedené v žalobe),
b) ak by táto suma mala predstavovať poplatok za upomienku uplatnený v zmysle čl. II zmluvy, tak dané dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná a je to vždy paušál 25,- eur, pričom upomienka stojí pár centov (napríklad vyjadrenie žalobcu uvedené na pojednávaní dňa 19.11.2019).

30/ Zhrnúc argumentáciu žalovaného do takpovediac jednej vety táto spočívala v námietke: litispendencie vo vzťahu ku konaniu na OS Martin pod sp.zn. 7C/137/2016, procesnej neprípustnosti žalobného návrhu, najmä v kontexte ustanovenia § 137 písm. d/ CSP vo vzťahu k tomu ako žalobca špecifikuje podstatu svojho žalobného nároku (neexistuje právny predpis, ktorý by dovoľoval podanie takejto žaloby, naopak je v rozpore so zreteľne prejavenu vôľou zákonodarcu, najmä v dôvodovej správe o vylúčení žalôb o určovaní neplatnosti právnych úkonov alebo iných právnych skutočnosti),
c/ materiálnej nevykonateľnosti žalobného návrhu, ktorý nespĺňa ani nároky vyplývajúce z § 298 ods. 1 CSP, ktorý by vyžadoval uvedenie presného znenia ustanovenia zmluvy ale rovnako tak aj podľa § 41 OZ, ktorý by vyžadoval jednoznačnú špecifikáciu časti právneho úkonu, ktorá by mala byť neplatná,
d/ žalovaný má nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty na základe čl. II danej zmluvy, pričom je len na jeho slobodnom rozhodnutí v akej výške zmluvnú pokutu uplatňuje.

31/ Vzhľadom na obranu žalovaného sa súd na prvom mieste musel zaoberať otázkou, či v spore existuje alebo neexistuje prekážka litispendencie, pretože ak by tomu tak bolo, bolo by na mieste toto konanie zastaviť, nakoľko konanie na OS Martin sp. zn. 7C/137/2016 sa začalo skôr, a to 25.04.2016 (ako to vyplýva z odseku 1 odôvodnenia rozsudku OS Martin sp. zn. 7C/137/2016-426 zo dňa 21.02.2019 na č.l. 293 spisu).

32/ Z uvedeného rozsudku takisto vyplýva, že:

konanie na OS Martin sp. zn.7C/137/2016 sa začalo na základe žaloby, ktorú podal B., nar. XX.XX.XXXX, t.j. žalobca voči O., t.j. voči žalovanému, pričom predmetom sporu bolo určenie, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je bezúročný a bez poplatkov, žalobu žalobca odôvodnil tým, že zmluva neobsahuje zákonom predpísané náležitosti (chýba rozdelenie na splátku istiny, úrokov a poplatkov, údaj o celkovej sume, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť je nesprávny) a zmluva tiež obsahuje viaceré neprijateľné zmluvné podmienky (oprávnenie žalovaného zmeniť lehotu splatnosti úrokov a poplatkov, rozhodcovskú doložku, právnu úpravu Obchodného zákonníka a podmienku o poplatku za upomienku vo výške 25,- eur), v poradí druhým rozsudkom (rovnako ako aj rozsudkom prvým, ktorý bol odvolacím súdom zrušený) bola vo veci OS Martin žaloba žalobcu zamietnutá v celom rozsahu bez toho, aby vo výroku bola konštatovaná prípadná neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve v čl. II č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014. Táto neprijateľnosť bola v, poradí druhom, rozsudku konštatovaná v odôvodnení rozsudku, avšak tento právny záver nebol premietnutý do výrokovej, a teda záväznej časti rozsudku.

33/ Podľa § 159 CSP, začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

34/ Prekážka litispendencie je daná, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Ak nie je splnený čo len jeden znak, nejde o tú istú vec. Totožnosť predmetu konania je totožnosť nároku uplatneného z rovnakého skutkového základu či skutkového deja (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. 11. 2010, sp. zn. 5 Cdo 77/2009).

35/ V danom prípade súd konštatuje, že v tomto spore a v spore OS Martin sp. zn. 7C/137/2016 sú totožné strany sporu (a to v rovnakom procesnom postavení). Taktiež v oboch sporoch je žalobcom uvádzaná rovnaká skutková okolnosť, a to, že zmluva č. XXXXXXXXXXXX, ktorú so žalovaným uzavrel dňa 22.10.2014 obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, podľa ktorej má platiť za upomienku poplatok v sume 25,- eur, a to z dôvodu, že toto ustanovenie zmluvy nemohol ovplyvniť, výška poplatku je neprimerane vysoká možným vynaloženým nákladom na upomienku a ide o podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. V ďalších skutočnostiach sa však spory líšia. V spore vedenom OS Martin žalobca žiada určiť úver za bezúročný a bez poplatkov pre existenciu niekoľkých neprijateľných zmluvných podmienok (celkovo štyroch) a tiež pre chýbajúce, resp. nesprávne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré upravuje ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. V tomto spore sa žalobca domáha určenia neplatnosti zmluvnej pokuty, ktorú mu žalovaný vyúčtoval a pokiaľ žalovaný tvrdí, že ju účtoval podľa čl. II predmetnej zmluvy (kde sú uvedené len poplatky), tak toto zmluvné dojednanie je podľa žalobcu neprijateľné. Možno potom uzavrieť, že celkovo skutkové okolnosti oboch sporoch nie sú rovnaké. Totožnosť možno konštatovať len vo vzťahu k jedinému tvrdeniu žalobcu, že zmluvná podmienka o povinnosti platiť poplatok za upomienku 25,- eur je neprijateľná. Predovšetkým však treba zdôraniť, že v danom prípade chýba totožnosť predmetu konania. V konaní OS Martin žalobca žiada určiť úver za bezúročný a bez poplatkov a v tomto spore žiada určiť za neplatnú zmluvnú pokutu. Vzhľadom na uvedené nemožno dospieť k záveru, že konanie OS Martin sp. zn. 7C/137/2016 predstavuje prekážku litispendencie. Vzhľadom na uvedené súd konanie o tomto spore nezastavil.

36/ Podľa názoru súdu v danom spore by skôr mohla nastať prekážka res iudicata, a to vzhľadom na skutočnosť, že tak konanie OS Martin sp. zn. 7C/137/2016, ako aj konanie na tunajšom súde má povahu tzv. individuálneho spotrebiteľského sporu (k tomu viď odsek 11 tohto odôvodnenia). V takomto type sporu je v právomoci súdu, resp. súd je povinný preskúmať (aj bez návrhu), t.j. ex officio neprijateľnosť zmluvných podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, resp. tvoriacich ich súčasť. Táto právomoc a súčasne aj povinnosť súdu vyplýva z ust. § 298 v spojení s § 295 CSP.

37/ Nakoľko v spore OS Martin súd vo výroku rozsudku neuviedol žiadnu zmluvnú podmienku používanú žalovaným v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretej so žalobcom dňa 22.10.2014 ako neprijateľnú a doposiaľ v uvedenom konaní odvolací súd nerozhodol, tak potom tunajší súd pri zistení nejakej neprijateľnej zmluvnej podmienky v danej zmluve, mohol, resp. musel postupovať podľa ust. § 298 ods. 1 a 2 CSP, v zmysle ktorého "súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou."

38/ V danej veci súd pritom zistil, že zmluvná podmienka, na základe ktorej si žalovaný, podľa svojho tvrdenia, účtoval voči žalobcovi sumu 8,- eur dňa 10.11.2017 a dňa 11.12.2017 (a aj dňa 10.01.2018) a predtým dňa 13.09.2015 sumu 25,- eur s označením zmluvná pokuta za omeškanie, má povahu neprijateľnej a tým neplatnej zmluvnej podmienky.

39/ V tomto kontexte sa tak stala bezpredmetnou obranou žalovaného, že žalobný návrh, tak ako ho koncipoval žalobca, je materiálne nevykonateľný a nespĺňa ani nároky vyplývajúce z § 298 ods. 1 CSP, ktoré vyžaduje uvedenie presného znenia ustanovenia zmluvy, resp. vyplývajúce z ust. § 41 OZ, ktoré vyžaduje jednoznačnú špecifikáciu časti právneho úkonu, ktorá by mala byť neplatná. "Ustanovenie § 298 CSP v spojení s § 295 CSP totiž predstavuje odôvodnenú výnimku z dispozičného princípu a z princípu ne ultra petitem. V zmysle uvedených ustanovení je súd povinný aj bez návrhu skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, a to nielen tých, na ktorých spočíva uplatnený nárok, ale všetkých ostatných podmienok spotrebiteľskej zmluvy alebo iných dokumentoch s touto zmluvou súvisiacich" (O.).

40/ Inak povedané, bez ohľadu na to ako žalobca formuloval svoju žalobu, resp. aký nárok žalobou uplatňoval, súd musel v tomto (rovnako ako v každom inom individuálnom spotrebiteľskom spore) preskúmať všetky prípadne neprijateľné podmienky zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 a jej súčastí (t.j. Všeobecných obchodných podmienok účinných od 01.08.2012, Obchodných podmienok O. pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinných od 01.07.2007 a Sadzobníka poplatkov a náhrad O. Časť A) Pre obyvateľstvo účinných od 01.09.2014).

41/ Na viac v predmetnom spore sa žalovaný bránil tým, že sumy 8,- eur, ktoré žalobcovi účtoval s označením "zmluvná pokuta za omeškanie" uplatnil na základe dojednania v zmluve, a to konkrétne dojednania uvedeného v jej čl. II.

42/ Súd tak potom musel posudzovať, či predmetná zmluvná podmienka je prijateľná alebo nie, a to potom, čo dospel k záveru, že žaloba je prípustná podľa § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom už v čase podania žaloby, podľa ktorého "každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva."

43/ V kontexte vyššie uvedeného bola potom nedôvodná obrana žalovaného, že vo vzťahu k tomu, ako žalobca špecifikuje podstatu svojho žalobného nároku, neexistuje právny predpis, ktorý by dovoľoval podanie takejto žaloby (tu žalovaný poukazoval na dôvodovú správu k ust. § 137 písm. d/ CSP).

44/ Vo vzťahu k samotnej prijateľnosti, či neprijateľnosti zmluvnej podmienky, v zmysle ktorej žalovaný účtoval žalobcovi opakovane sumu 8,- eur (predtým jedenkrát 25,- eur) súd dospel k záveru, že daná

podmienka má povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky, či už by išlo v skutočnosti o poplatok za upomienku alebo o zmluvnú pokutu, ktoré dva inštitúty žalovaný vo Sadzobníku vôbec nerozlišuje tým, že oba začleňuje do jednej skupiny, a to do skupiny poplatkov. Pritom kým poplatok je platením za nejaký úkon, či službu, tak zmluvná pokuta je zabezpečovací právny prostriedok sankčnej povahy. Peňažné plnenie za omeškanie nemôže mať v prípade hlavného plnenia akým je spotrebiteľský úver povahu poplatku (poplatok za omeškanie súkromnoprávna úprava pozná len pri omeškaní s platením nájomného alebo úhrad za plnenia poskytované s užívaním bytu - § 697 OZ). Takéto plnenie môže byť pri omeškaní zmluvnou pokutou. K tomu, aby žalovaný mohol oprávnené žalobcovi účtovať zmluvnú pokutu by však bolo potrebné, aby bol uvedený nárok takto vymedzený v samotnej úverovej zmluve, pričom by postačovalo uvedenie druhu tohto nároku (t.j., že ide o zmluvnú pokutu) a výšku by stačilo uviesť v sadzobníku. V danom prípade však zmluvná pokuta nie je uvedená dokonca ani v obchodných podmienkach a je uvedená len v sadzobníku (ktorý je označený ako sadzobník „poplatkov a náhrad“), na viac s tým, že sa v ňom uvádza, že ide nielen o zmluvnú pokutu, ale aj o poplatok za upomienku.

45/ Podľa názoru súdu zmluvné dojednanie obsiahnuté v prvej vete čl. II predmetnej úverovej je podľa jeho slovného vyjadrenia dojednaním povinnosti spotrebiteľa platiť za žalovaným vystavenú upomienku poplatok, čo aj zodpovedá funkcii poplatku (klient banky platí poplatok za úkon, ktorým je list vystavený a jemu zaslaný bankou). Takýto poplatok by mal vždy zodpovedať výške účelne vynaložených nákladov na daný úkon (v prípade tohto typu poplatku: mzdové a vecné náklady súvisiace s vystavením a zaslaním upomienky). Je pritom nepochybné, že tieto ani zďaleka nedosahujú sumu 25,- eur a ani 8,- eur, keďže z rozhodovacej činnosti súdu je mu známe, že dodávatelia si účtujú poplatky za upomienky v rozsahu od 1,- euro maximálne do 5,- eur.

46/ Podľa § 53 ods. 1 až 3 OZ, „spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.“

47/ Podľa § 53 ods. 5 OZ, „neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.“

48/ V danom prípade súd konštatuje, že predmetná zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, pretože žalobca tvrdil, že zmluvu musel podpísať ako celok, inak by úver nedostal. Žalovaný sa bránil tým, že dané zmluvné dojednanie bolo dohodnuté priamo v tele zmluvy a nejde o ustanovenie, ktoré by bolo prekvapujúco a s ktorým by dlžník nebol počas kontrahovania oboznámený.

49/ Súd poukazuje na to, že samotná skutočnosť existencie zmluvného dojednania priamo v tele zmluvy neznamena, že toto dojednanie bolo dohodnuté individuálne, nakoľko súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že žalovaný používa vždy pre určité časové obdobie obdobný typ úverovej zmluvy pre konkrétny druh úveru, pričom zmluvy sa líšia len v základných podmienkach (obsahujúcich najmä náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z.) a prípadne v type poistenia. Ostatný text zmluvy sa nemení a týka sa to aj poplatkov. Túto skutočnosť potvrdzujú aj rozhodnutia, ktoré žalobca doložil do spisu (napr. rozhodnutie KS Prešov sp. zn. 5Co/19/2019 zo dňa 25.04.2019 na čl. 289 spisu a tiež závery Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných podmienkach pri MS SR zo dňa 13.12.2017 (č.l. 110 spisu).

50/ Dôkazné bremeno ohľadne preukázania skutočnosti, že zmluvná podmienka o povinnosti žalobcu platiť poplatok za upomienku bola individuálne dojednaná, spočívalo na žalovanom. Žalovaný v tomto smere poukazoval len na samotný obsah zmluvy. Takýto dôkaz však nebol spôsobilý vyvrátiť tvrdenie žalobcu o tom, že si dohodu o povinnosti platiť poplatok za upomienku so žalovaným nijako nevyjednal, pretože len podpísal žalovaným pripravenú zmluvu, s ktorou sa teda mal možnosť oboznámiť, ale nemohol ovplyvniť jej obsah. Súd preto konštatuje, že žalovaný svoje dôkazné bremeno neunesol a daná zmluvná podmienka tak nebola individuálne dojednaná.

51/ Zároveň súd konštatuje, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 OZ), pretože zakladá hrubý nepomer vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, ktorý bez toho, aby to mohol ovplyvniť svojím správaním je vystavený takpovediac svojvôli žalovaného kedy a koľkokrát, resp. ako často môže žalovaný takýto poplatok účtovať. Zmluvná podmienka je totiž naformulovaná tak, že umožňuje banke napríklad pri jednej omeškanej splátke úveru, aby svojho klienta upomínala opakovane a tým si aj opakovane účtovala poplatok za tieto upomienky. Takisto formulácia „poplatok za upomienku je vo výške 25,- eur za každú vystavenú upomienku“ umožňuje žalovanému upomínať a následne účtovať poplatok za upomienku už v prvý deň po nesplnení povinnosti, ktorá je predmetom upomínania, pričom by bolo na mieste, vzhľadom na výšku poplatku, aby od nesplnenia povinnosti do vystavenia upomienky ubehlo aspoň pár dní.

52/ Záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemôže zmeniť, ani skutočnosť, že žalovaný znížil od 01.01.2017 výšku tohto poplatku na 8,- eur, pretože sa tak stalo na základe rozhodnutia banky, pričom do budúcnosti nemožno vylúčiť, že toto rozhodnutie bude iné. Pritom aj suma 8,- eur za vystavenie a odoslanie upomienky je neprimerane vysoká možným vecným a mzdovým nákladom, čo taktiež spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, pretože poplatok by mal zodpovedať primeraným nákladom vynaloženým na tento úkon. Ak to tak (prinajmenšom v podstatnej časti) nie je, poplatok (prinajmenšom v podstatnej časti) slúži k obohacovaniu žalovaného na úkor žalobcu.

53/ Vzhľadom na uvedené súd v tomto rozsudku vyhlásil zmluvnú podmienku, na základe ktorej si žalovaný voči žalobcovi účtoval sumu 8,- eur v dňoch 10.11.2017 a 11.12.2017 ako neprijateľnú a tým neplatnú podmienku, keď postupoval podľa § 298 ods. 1 CSP v kontexte § 298 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva (obdobne ako z § 53 ods. 5 OZ), že neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná.

54/ Týmto spôsobom súd vyhovel žalobe žalobcu, z ktorej obsahu bolo zrejmé, že sa domáha určenia neplatnosti právneho úkonu, na základe ktorého mu boli vyúčtované sumy 8,- eur v dňoch 10.11.2017 a 11.12.2017.

55/ Na záver súd uvádza, že mu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že žalobca v sporoch na tunajšom súde zastupoval spotrebiteľov ako ich splnomocnený zástupca a po 14.05.2019, kedy vzniklo L., ich zastupoval z titulu funkcie predsedu tohto združenia. Na základe toho možno predpokladať, že žalobca presahuje úroveň tzv. priemerného spotrebiteľa a bolo by tak možné očakávať formulovanie žalobnej žiadosti v zmysle ust. § 298 CSP, avšak na druhej strane treba uviesť, že žalovaný svojím konaním vytvoril zmätočný stav, pretože na jednej strane v ním pripravenej úverovej zmluve naformuloval dojednanie povinnosti platiť poplatok za upomienku vo výške 25,- eur a v Sadzobníku poplatkov a náhrad naformuloval, že ide o poplatok za upomienku, resp. že ide o zmluvnú pokutu, ktorých výšku následne takmer o viac ako dve tretiny znížil. Následne potom účtoval sumy po 8,- eur s označením výlučne len ako „zmluvná pokuta za meškanie“. Takisto v upomienkach a upozorneniach na omeškanie, ktoré žalovaný vystavil pred naúčtovaním daných súm žalovaný uvádzal len, že ide o zmluvnú pokutu (bez odkazu na prípadné zmluvné dojednanie, či sadzobník). Za takéhoto stavu, ktorý vyvolal žalovaný, by bolo v rozpore s princípom spravodlivosti klásť na žalobcu vyššie nároky ako na spotrebiteľa a vôbec od neho požadovať presné a jednoznačné vyjadrenie žalobného petitu, keď pritom z obsahu žaloby a ďalších vyjadrení bolo úplne zrejmé, že sa domáha ochrany pred postupom žalovaného, ktorý spočíval v opakovanom uplatnení peňažných nárokov v sume 8,- eur.

56/ S ohľadom na plný úspech žalobcu, ktorý sa voči žalovanému v konaní domohol ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, súd o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého mu priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

57/ O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Dolný Kubín (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa musí okrem všeobecných náležitostí podania stanovených v § 127 ods. 1 a 2 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, jeho podpísania a uvedenia spisovej značky tohto konania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) - § 363 CSP.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).